

Tilläggsprotokoll till Europakonventionen – dödsstraffets totala avskaffande i Europa

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker i detta betänkande regeringens förslag (prop. 2002/03:32) om godkännande av tilläggsprotokoll nr 13 till Europakonventionen samt att protokollet införlivas med svensk rätt genom en ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	7
Propositionen	
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8
Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1219) om den Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna	

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Protokoll nr 13 till Europakonventionen

Riksdagen godkänner protokoll nr 13 till den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

2. Ändring i lagen (1994:1219)

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Stockholm den 11 februari 2003

På utrikesutskottets vägnar

Urban Ahlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Urban Ahlin (s), Göran Lennmarker (m), Berndt Ekholm (s), Carl B Hamilton (fp), Carina Hägg (s), Birgitta Ahlqvist (s), Holger Gustafsson (kd), Lars Ohly (v), Kent Härstedt (s), Göran Lindblad (m), Cecilia Nilsson Wigström (fp), Agne Hansson (c), Kenneth G Forslund (s), Ewa Björling (m), Veronica Palm (s), Lotta N Hedström (mp) och Inger Segelström (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

Inom Europarådet har utarbetats ett tilläggsprotokoll till den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen), protokoll nr 13. Innebörden av protokollet är att dödsstraff förbjuds under alla omständigheter.

Protokollet undertecknades av Sverige, med förbehåll för ratifikation, då det öppnades för undertecknande av Europarådets ministerkommitté den 3 maj 2002.

När förslaget till lag om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna presenterades (prop. 1993/94:117) yttrade sig Lagrådet. I lagen föreskrivs att konventionen och tilläggsprotokollen skall gälla som lag här i landet. Tilläggsprotokoll nr 13 innebär en utvidgning av det nuvarande förbudet mot dödsstraff i tilläggsprotokoll nr 6. Den lagändring som nödvändiggörs av tilläggsprotokoll nr 13 är en lagteknisk konsekvens av den metod som använts när Europakonventionen och vissa tilläggsprotokoll införlivats med svensk rätt. Lagrådets hörande skulle mot nu angiven bakgrund sakna betydelse i ärendet.

Sverige har sedan länge ett totalt förbud mot dödsstraff i sin nationella lagstiftning (2 kap. 4 § regeringsformen). För svenskt vidkommande aktualiserar alltså inte protokoll nr 13 några andra lagändringar än den nyss nämnda.

Bakgrund

Europakonventionen ratificerades av Sverige den 4 februari 1952 (prop. 1951:165, bet. 1951:UU11, rskr. 1951:2). Senare har Sverige också ratificerat ett flertal tilläggsprotokoll som antagits till konventionen.

Konventionen och protokollen nr 1–8 till denna införlivades med svensk rätt genom lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Lagen trädde i kraft den 1 januari 1995. Efter antagandet av tilläggsprotokoll har lagen senare utvidgats och ändrats ett antal gånger.

Tilläggsprotokoll nr 6 till Europakonventionen antogs år 1982. Enligt detta protokoll skall dödsstraffet vara avskaffat. En stat kan dock i sin lagstiftning föreskriva dödsstraff för handlingar som begåtts under krigstid eller under överhängande krigshot.

Strävandena att helt avskaffa dödsstraffet har manifesterats ett flertal gånger inom Europarådet under det senaste decenniet. Vid den ministerkonferens som hölls i Rom i november år 2000 antogs en resolution som uppmanade de medlemsstater som ännu inte avskaffat dödsstraffet eller ratificerat tilläggsprotokoll nr 6 att göra detta så snart som möjligt och att under tiden

iakttä förbudet mot att verkställa utdömda dödsstraff. Vidare uppmanades ministerkommittén att överväga ett nytt tilläggsprotokoll till konventionen, som skulle avskaffa möjligheten att tillämpa dödsstraff i krigstid eller under överhängande krigshot.

Mot denna bakgrund lade Sverige i december 2000 för ministerkommittén fram ett förslag om ett tilläggsprotokoll om dödsstraffets totala avskaffande. Efter behandling av förslaget i Styrkommittén för mänskliga rättigheter (CDDH) kunde ministerkommittén den 21 februari 2002 anta tilläggsprotokoll nr 13. Enligt artikel 1 i protokollet skall dödsstraffet vara avskaffat. Ingen får dömas till ett sådant straff eller avrättas. Protokollet öppnades för undertecknande den 3 maj 2002. Det har undertecknats av flertalet av Europarådets medlemsstater och har ratificerats av några. Det har ännu inte trätt i kraft.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner protokoll nr 13 till den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen).

Protokollet innebär ett förbud mot dödsstraff under alla omständigheter.

Som en följd av ett svenskt godkännande av protokoll nr 13 föreslås vidare en ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Ändringen föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Regeringen fastslår att när Europarådet nu, på svenskt initiativ, har tagit fram ett tilläggsprotokoll till Europakonventionen som innebär ett totalt avskaffande av dödsstraffet är ett godkännande av protokollet genom ratificering en naturlig konsekvens av den aktiva roll Sverige spelat. Regeringen menar också att det är följdriktigt att Sverige inkorporerar tilläggsprotokoll nr 13 genom en ändring av lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, såsom skett med tidigare tilläggsprotokoll.

Utskottets överväganden

Utskottet delar regeringens uppfattning och tillstyrker att riksdagen godkänner tilläggsprotokoll nr 13 till den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) samt att protokollet införlivas med svensk rätt genom en ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2002/03:32 föreslår regeringen att riksdagen

1. godkänner protokoll nr 13 till den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,
2. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Härigenom föreskrivs att lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Som lag här i landet skall gälla den europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

– med de ändringar som gjorts genom tilläggsprotokoll nr 11 till konventionen, och

– med de tillägg som gjorts genom tilläggsprotokollen nr 1, 4, 6 och 7 till konventionen.

– med de tillägg som gjorts genom tilläggsprotokollen nr 1, 4, 6, 7 och 13 till konventionen.

Konventionens och tilläggsprotokollens engelska och franska originaltexter, efter de ändringar och tillägg som nämns i första stycket, finns tillsammans med en svensk översättning intagna som en bilaga till denna lag.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹ Lagen omtryckt 1998:712.